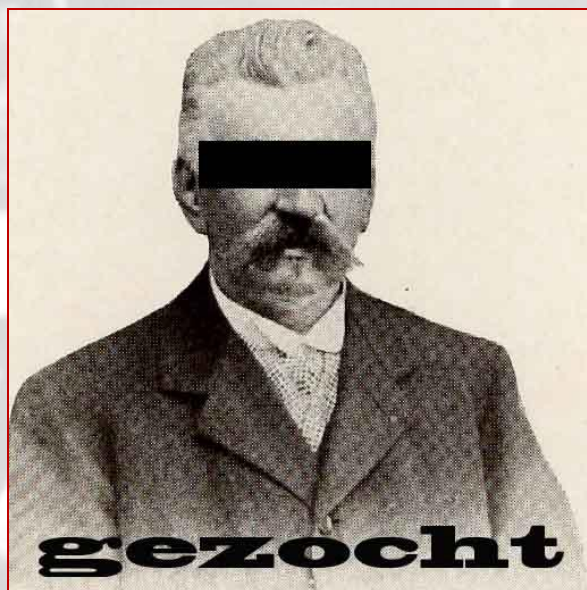

Lezing Marinus Vergouwen en tentoonstelling De Smaak van de Negentiende Eeuw

Iedereen in Roosendaal kent zijn naam: Emile Petrus Antonius van Loon (1841-1906), oftewel Emile van Loon, notabele, gemeenteraadslid, wethouder. En bewoner van de Markt 54, vroeger woonhuis, daarna gemeentehuis en nu bibliotheek, maar in de volksmond nog steeds het Emile van Loonhuis. Ook het park achter het huis draagt zijn naam: het Emile van Loonpark. Jarenlang had Emile van Loon geen gezicht. Niemand wist hoe hij eruit had gezien. Foto's van hem waren onvindbaar. Ooggetuigen leven allang niet meer. Het gemeentearchief had een bidprentje, maar daar stond geen foto op. Emile van Loon bleef de grote onbekende. Tot voor kort. Want het Roosendaalse gemeentearchief kan Emile van Loon eindelijk identificeren.

Het gemeentearchief staat de komende tijd in het teken van de negentiende eeuw, de eeuw waarin Emile van Loon werd geboren. Niet geheel toevallig duikt zijn naam op in twee projecten: een lezing en een tentoonstelling.

Lezing

Op de vooravond van Open Monumentendag, op vrijdag 10 september, geeft bouwhistoricus Mark Buijs een lezing over Marinus Vergouwen. Deze architect werd in 1858 geboren, kreeg zijn opleiding in Antwerpen, hielp mee bij de bouw van het Rijksmuseum in Amsterdam en ontwierp later tal van toonaangevende panden in Roosendaal, zoals Villa Mariahove in de Burgerhoutsestraat, de St. Antoniuskerk en de School van Expressie. Ook de toren van het Emile van Loonhuis is een ontwerp van Vergouwen. Tijdens de lezing wordt ook een blik op de interieurs geworpen. Mark Buijs werkte jarenlang in het archiefwezen en is secretaris Welstand en Monumenten van de gemeente Breda. Hij is tevens lid van de monumentencommissie Halderberge en verricht onderzoek naar historische panden. De lezing vindt plaats in Parrotia Podium, Markt 54, aanvang 20.00 uur. De zaal is open vanaf 19.30 uur en de toegang is gratis.

Tentoonstelling

Op donderdag 16 september wordt de tentoonstelling De Smaak van de Negentiende eeuw geopend. Hier kun je niet alleen kijken hoe Emile van Loon eruit zag, maar krijg je te zien hoe mensen in die eeuw woonden, leefden en werkten. Met name het verschil tussen rijk en arm wordt belicht. De rijken vermaakten zichzelf met paardrijden, kermissen en reizen, waarna ze zichzelf terugtrokken in hun dure huizen en het lekkerste eten lieten aanrukken. De armen kwamen er een stuk bekaaiders vanaf: werken in de fabriek en honger lijden. Ook de mode vormt een belangrijk aandachtspunt. Op de touchscreen kun je modebladen uit de negentiende eeuw bekijken. Je kan de tentoonstelling vanaf vrijdag 17 september tijdens kantooruren bezoeken in het gemeentearchief, Markt 35. De toegang is gratis.

Start lezingenserie

In november gaat de lezingenserie van het Cultuur-Historisch Netwerk van start. Het thema is dit keer De Smaak van de Negentiende Eeuw. Nieuw is de samenwerking met het Regionaal Archief West-Brabant in Oudenbosch en de Mastboom-Brosens Stichting in Oud-Gastel. Professor dr. Marita Mathijssen bijt op 18 november het spits af met een lezing over negentiende-eeuwse letterkunde. Locatie: Parrotia Podium, aanvang 20.00 uur, toegang gratis.

Oproep vrijwilligers

Het gemeentearchief heeft al jarenlang een vaste groep vrijwilligers, die zich met hart en ziel inzet voor het toegankelijk maken van de bronnen. Op dit moment is een aantal vrijwilligers bezig met het beschrijven van de negatievencollectie van fotograaf Ben Steffen. Steffen fotografeerde jarenlang in opdracht van het BN/DeStem. Tussen 1970 en 2000 maakte hij duizenden foto's, waarvan niet altijd bekend is wie erop staat of waar de foto genomen is. Gelukkig heeft hij zijn agenda's wel bewaard en heeft het archief de kranten waarin enkele foto's zijn gepubliceerd in huis. Het is echter een omvangrijke klus, waar het archief alle hulp bij kan gebruiken. Mocht je interesse hebben om als vrijwilliger voor ons aan de slag te gaan, laat het dan even weten via ons secretariaat. We vragen dat je bekend bent met Roosendaal (en omgeving) en dat je interesse hebt in de lokale geschiedenis.

Roosendaals Treffen

Op zondag 26 september houdt het Roosendaalse gemeentearchief een open dag. Tussen 11.30 en 17.00 uur stelt het archief zijn deuren op de Markt 35 open. Een mooie gelegenheid om kennis te maken met wat het archief allemaal in huis heeft. De open dag staat in het teken van De Smaak van de Negentiende eeuw. Het gemeentearchief pakt uit met flink wat activiteiten. Je bent van harte welkom om een kijkje te nemen.

Studiezaal open 11.30 - 17.00 uur

In onze studiezaal kun je je stamboom uitpluizen, oude kranten lezen, de uitgebreide fotocollectie met meer dan 38.000 foto's bekijken of in de bibliotheek van de archieven duiken. Tevens is er een uitgebreide collectie historische tijdschriften aanwezig. De studiezaalmedewerker maakt je graag wegwijs.

Verkoop van publicaties 11.30 - 17.00 uur

Ben je op zoek naar een publicatie over de historie van Roosendaal? In onze kraam vind je zeker iets van je gading. Hier verkopen we ook vergrotingen van foto's uit onze fotocollectie die ooit voor tentoonstellingen en etalages gebruikt zijn.

Signeursessie 14.00 -15.00 uur

De auteurs Marius Broos en Theo de Munnik zullen tussen twee en drie uur hun publicaties komen signeren.

Foto's E.A. de Rooij

Aanbieding

De publicaties Kuieren over Keien en Honderd Jaar Stationsgebouw in Roosendaal voor de prijs van één. In Kuieren over Keien neemt auteur Theo de Munnik je mee voor een wandeling door de Roosendaalse binnenstad. Onderweg doe je verschillende markante plaatsen en gebouwen aan. Foto's en kaarten uit de collectie van het gemeentearchief geven een beeld van het verleden, fotograaf Ben Steffen zoomde in op het heden met foto's van het huidige straatbeeld. Steffen maakte speciaal voor Kuieren over Keien ook enkele fotomontages, waarin heden en verleden in elkaar

Test

Een test: weet u waar Ben Steffen deze foto heeft genomen en bij benadering wanneer?

(Het antwoord staat aan het eind van deze nieuwsbrief)

overlopen. Auteur Marius Broos beschrijft in Honderd jaar stationsgebouw in Roosendaal, 1907-2007 hoe men tot een nieuw station kwam, de bouw van het station en hoe Roosendaal 's lands voorportaal werd voor reizigers naar en van België en Frankrijk.

Alleen tijdens Roosendaal Treffen betaal je nu € 8,- voor deze twee boeken (anders € 10,50).

Foto Firma A.M. Bruglemans, 1930

Tentoonstelling De Smaak van de Negentiende Eeuw, doorlopend

Natuurlijk kun je ook de tentoonstelling gratis bezoeken.

Wafelmeisje 11.30 - 17.00 uur

In onze kraam bakt een wafelmeisje de lekkerste wafels. Kom je proeven?

Workshop website (u kunt zich nu opgeven voor de workshops in november)

Steeds meer mensen bezoeken de website van het Roosendaalse gemeentearchief. De website bevat hoe langer hoe meer informatie, zoals de fotocollectie, een programma om je voorouders op te zoeken, lesbrieven, brochures, het archievenoverzicht en scans van de burgerlijke stand, het bevolkingsregister en notariële aktes. In november kun je tijdens twee workshops meer informatie over de website krijgen en heb je de gelegenheid om zelf vragen te stellen. Je kan je vandaag al opgeven bij onze studiezaalmedewerker; er is plaats voor maximaal tien personen per workshop. De workshops vinden plaats op vrijdag 5 november tussen 10.00 en 11.00 uur en op maandag 15 november tussen 14.00 en 15.00 uur. De kosten bedragen €5,- per persoon.

Foto E.A. de Rooij

Openbare workshop Kalligrafie 12.30 uur, 14.30 uur en 15.30 uur

Tijdens deze workshop leert de ervaren illustrator en kalligrafer Evelijn van Groenland je alles wat je moet weten over kalligrafie. Ze laat zien hoe je met de pen omgaat, waarna je zelf aan de slag mag. De workshop duurt circa een half uur en is helemaal gratis. De workshops kalligrafie vinden plaats om 12.30, 14.30 en 15.30 uur. Elke belangstellende mag meedoen. Vooraf opgeven is niet nodig.

Foto E.A. de Rooij

Rondleidingen depots 12.00 uur, 14.00 uur en 15.00 uur

Neem eens een kijkje achter de schermen van de gemeentearchieven. Tijdens de rondleiding kom je op plaatsen die anders niet voor het publiek toegankelijk zijn, zoals de depots waar alle archiefstukken worden bewaard, en kom je alles te weten over de grootste vijanden van een archief: schimmels, zilvervisjes en inktvraat. Tijdens Roosendaals Treffen staan er drie rondleidingen op het programma, om 12.00 uur, 14.00 uur en 15.00 uur. Vooraf aanmelden is niet nodig, maar kom wel op tijd, want er is plaats voor maximaal twintig personen. De rondleidingen duren circa een half uur. Na de rondleiding kun je meteen aanschuiven bij de workshop kalligrafie.

Aftrap verhalenbank

Geschiedenis is overal, maar door verhalen komt ze pas echt tot leven. Het gemeentearchief, het Platform Schrijvers Roosendaal en de stichting Lichtzinnig zijn bezig met het opzetten van de verhalenbank Roosendaal Vertelt.

Een subsidie van de Provincie Noord-Brabant maakt een snelle realisatie mogelijk. Op Roosendaal Vertelt worden verhalen aan een bepaalde locatie gekoppeld. Wil je bijvoorbeeld weten welk verhaal zich op de Markt heeft afgespeeld? Klik dan op het plattegrondje van de gemeente Roosendaal op de Markt en lees bijvoorbeeld het verhaal over de moord op Popke Driessen. Naast verhalen, kun je straks ook zelf foto's en films uploaden. De enige voorwaarde is dat het verhaal (of gedicht, foto of film) met Roosendaal (of de kerkdorpen) te maken heeft.

Verhalen zijn van alle tijden

Het mogen jeugdherinneringen zijn, maar ook gebeurtenissen van gisteren. Als je verhaal maar betrekking heeft op Roosendaal. Op dinsdagavond 19 oktober wordt de aftrap van de verhalenbank gegeven tijdens een bijeenkomst in Parrotia Podium.

Archieven nu beschreven

De volgende archieven zijn beschreven en dus raadpleegbaar:

- Roosendaal mixed hockeyclub De Pelikaan vanaf 1933 tot 2009 (1,60 meter).
- Stichting Katholiek Onderwijs Roosendaal, 1977 tot 1992. (3,88 meter)
- Aanvulling Parochie Nispen, circa 1600 tot 1975 (0,2 meter)

Zie het archievenoverzicht op de website.

Les Schrijven met de ganzenveer

Nog net voor de vakantie brachten drie groepen 6 van de Jeroen Boschschool een bezoek aan het gemeentearchief voor de les 'Schrijven met de Ganzenvaar'. Natuurlijk mochten ze met veren en inkt schrijven, maar ook met kroontjespennen en griffels. De oude typemachines vonden ze 'vet'.

Foto's E.A. de Rooij

Agenda

Vrijdag 10 september	Lezing over Marinus Vergouwen
Donderdag 16 september	Opening tentoonstelling De Smaak van de Negentiende Eeuw
Zondag 26 september	Open Dag Gemeentearchief tijdens Roosendaals Treffen
Dinsdag 19 oktober	Aftrap Verhalenbank
Vrijdag 5 november	Workshop Website Gemeentearchief
Maandag 15 november	Workshop Website Gemeentearchief
Tot eind december	Tentoonstelling Roosendaal Verwoest in Rosada

Antwoord

Antwoord van de Ben Steffen-test:
Op de foto staat de kruising Boulevard/Burgerhoutsestraat, 1971.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het gemeentearchief Roosendaal, september 2010. Tekst: Nicole de Boer, Wati Dengkeng-Soenito. Opmaak: Cobi Golterman.